

1763. Mierna Roda...

Bibl. Coll. R. Varsav. Schol. Piarum
1795.

Oyczynę kochająca, Prawa czcząca, Krolowi zyczliwa,

WIERNA RADA,

Co zwięzle, w Radzie Senatu mowiła,

teraz obzerniecy, dla wiadomości wszystkich Trzech Sta-
now, opisuie, dokłada, y wydaie Roku 1763.

§. I.

asno już iest opisany Interes Praw Rzeczy-
Pospolitey do Xięstw Kurlandyi y Semigalij:
nad temż *Supremum Dominium* Nayiaśniej-
szego Krola, wraz y caley Rzeczypospolitey,
wszystkim iest wiadome, y przez tylu Go-
dnych Autorow czysto wyexplikowano, iakową mocą
Nayiaśniejczy Krolewic Karol bydz powinien Xiążęciem
Kurlandzkim, Prawo Iego do tych Xięstw, iak iest ważne,
y iak

A

y iak mocne są przyczyny, nie podpadające żadney kwestyi, gruntowność Possessyi Jego utwierdzające.

1. Roku 1561. Gothard Ketler poddał Kurlandya y Semigallia najpierwey Zygmuntowi Augustowi na ten czas Xiążęciu Wielkiemu Litewskiemu, z tym obwarowaniem! że, choć się onemuż poddał w hołdownictwo, iednak lenność dla siebie y Sukcessorow swoich ubezpieczył.

2. Roku 1569 Tenże sam Gothard Ketler już iako Xiążę Kurlandzki, przyłączył się wraz z dwemi Xięstwami do Krolestwa Polskiego z tak mocnemi obowiązkami, iż te chciał mieć nierozdzielne nigdy a *Corpore Reipublice*, iakoż się poniżył *per Pactum subjectionis* Krolom Polskim.

3. Już drugi wiek szczęśliwie ciągnie się, iak znamienita ta Prowincya spokojnie y wiernie *sub Dominio* Krolow Polskich, y Rzeczypospolitey znayduje się: od tegoż 1569. Roku podług opisaney formy Rządu, swoje Homagia, Xiążęta Kurlandzcy osobiście czynili Najjaśnieyszemu Krolowi y całej Rzeczypospolitey. Przy dogorywającym zaś wieku swoim, ostatni *de Domo Ketlerowiana* Xiążę Kurlandzki znalazł u Rzeczypospolitey tyle powolności, że go, Konstytucyą Roku 1726. uwolniono od ostrego obowiązku w osobistym wypełnieniu *debiti Homagij*, tak Najjaśnieyszemu Krolowi, iako y Rzeczypospolitey: Przezorna na ten czas w ustawach swoich Rzeczypospolita, zagradzając przyszłym podobnym przestępstwom; tąż Konstytucyą, surowe opisała Prawo; że, uwolnienie Xiążęcia Ketlera, na daley, na wzor bydz niepowinno następującym Xiążętom, y tym przykładem, aby się drudzy niezastaniali Xiążęta: iakoż y Najjaśniejszy August Wtory Roku 1731. w Rewersaliach swoich, temi mocnemi opisał się słowy: *declaramus hisce Literis Nostreis, quod actus hic, nihil receptæ consuetudini & solennitati Infeudationis ex Pacto & Providentia in futurum præjudicare, nec pro exemplo reputari, poterit.*

4. Najjaśniejszy August Trzeci łaskawie Panując, ktory osiadłszy Tron Polski, zafadził o bok z sobą spokojność w Krolestwie naszym, że wszyscy, miłego smakując Pokoju, za powodem łask Boskich, które ściągnęły się na świątobliwego Krola, sprowadził tę szczęśliwość, że oblicziliśmy w wszystkie bogactwa, na skąpość urodzajow nie narzekamy, żywności używamy, w handlach swoich znamy pomnożenia; a te wszystkie doznane korzyści y błogosławieństwa, sprawiły w nas miłość y przywiązanie do swego Monarchy; ktoremu Rzeczpospolita przez wdzięczność łask y Darow, Roku 1736. oddała w wolny szafunek Xięstwa Kurlandzkie y Semigalskie, a raczey, po zchodzącej linii Ketlerowskiej, wybranie nowego Xiążęcia, podług woli y upodobania swego, poruczyła:

5. Scisłe przymierze Najjaśniejszych Krolow Polskich y Rzeczypospolitey z Monarchią Rosyjską, które od długiego wieku zadawnione, iako świadczą Sojusze, y po kilkakroć razy ponowione Traktaty; znalazły u Najjaśniejszego Krola akceptacyą w podaniu Graffa Ernesta Birona na Xięstwo Kurlandzkie, przez insynuacyą Najjaśniejszey Anny na ten czas na Tron Rosyjski wstępującej. Oddał miłościwie Najjaśniejszy Krol te Xięstwa, podług pozwoloney sobie przez Prawo, mocy wszystkie wypełnił kondycye szafunku łaski swoiey, podług Konstytucyi Roku 1736. zmocnił przez to Przyjaźń z Dworem Rosyjskim, dogadzając żądaniu Panującej Monarchini: a że Graff Ernest Biron niedogodził Prawu, przez opis obowiązku każdego Xiążęcia Feudalnego? uchylił Powagi Rzeczypospolitey, -ktora się Iey przynależy od swoich Wasállow iako Xiążąt Kurlandzkich: siebie samego naypierwey w tym ukrzywdził, że, chociaż Xiążęta Kurlandzey mają Najjaśniejszego Krola Polskiego *pro Supremo Domino*, a wraz pod Rzeczypospolitey naywyższą władzą bydź się znają, postaremuż zowią się, y są istotnie udziałnemi

Xiążętami, nie przez to, żeby się oddzielali a *Corpore Republicæ*, ale, że mają w swoim ułożonym okryśleniu ograniczoną panującym Jurysdykcyą, że Sądy administrują, mają swoje *Officia & Subsellia*, okazują Powagę Udzielności Rządów, y wielowładności swoiey, w rządaniu sąsk, które są *per Formulam Regiminis*, Jm pozwolone. A zaś Graff Ernest Biron, sam odważył się poysć w służbę obcey Monarchini, y przyjął na siebie Urząd obowiązanego w cudzym Państwie Ministra, przez co poniżył Powagę *Feudi* Rzeczypospolitey, iako już na ten czas nominowany Xiąże Kurlandzki: pogardził oraz Przysięgą wierności Rzeczypospolitey, wykonawszy podobne posłuszeństwo Rosyjskiej Potencyi, czyli spodziewając się większego tamże dla siebie zysku? albo na uymę reputacyi Krolestwu Polskiemu: Potym występkiem iakoweys zakały, podpadł pod Sąd Senatu Rosyjskiego, y poszedł pod exekucyą tegoż Dekretu; to wszystko, ośmnaścieletniego czasu przeciągiem, wycierpiał, y przykrym znoził więzieniem Ukrzywdził ieszcze bardziey, a bez prześlągania, Rzeczypospolitą! że sam *in Persona* Najjaśnieyszemu Krolowi y Rzeczypospolitey nie oddał *Homagium*, oraz Infeudacyi nie odebrał tak, iak powinien, tylko przez Plenipotenta, przeciw wszystkim wyraźnym Prawom: Na zniesienie obowiązanych długow, summ nie wyliczył, owšem świeżych od Państw Rosyjskich, na *Feudum* Rzeczypospolitey zaciągnął: Przyięgi wierności y posłuszeństwa, od Stanow Kurlandzkich, nie odebrał, ani rządził sam przez siebie w tey Prowincyi, ani administrowana była sprawiedliwość pod Jego Jmieniem y Powagą. Y te to są okoliczności oddalające Graffa Ernesta Birona od Xiąstw Kurlandzkich, te popełnione występki żadnym sposobem bronić, y utrzymywać onegoż niemogą; bo, czyliż może moc, y opisanie Konstytucyi, rozdzielne bydź od obligacyi przyłączoney względem wypełnienia kondycyi? bynaimniey nie: a prze-

to pokazuje się, że kondycye nie były wypełnione, iak Prawo kazało, oraz obowiązek Jnwestytury, gdy przyzwoicie nie jest wykonany? toć, y wzięcie oneyże, w swoim skutku upada, y znosi Prawo przywłaszczone do tegoż Xięstwa, tak, iakby to nigdy dla nikogo nie nastąpiło.

6. Dogodził Najjaśniejszy August Trzeci szczęśliwie nam panujący, we wszystkim Konstytucyi Roku 1736. y podług opisu tegoż Prawa, zażył mocy sobie pozwoloney w nominowaniu na też Xięstwa Xiążęcia: iakoż y nominował Graffa Ernesta Birona po śmierci Ferdynanda Ketlera, z tym iednak ostrzeżeniem, y mocnym z Prawa dokładem, áby wszystkie kondycye do utrzymania *Feudum*, wypełnił; á te, gdy uchylone, y niewykonane przez niego? toć tymże samym, wyzuł się z Prawa Xięstwa Kurlandzkiego; á do tego, będąc w cudzey służbie, wiecznym osądzony niewolnikiem, iako Dwor Rosyjski sam go Dekretem swego Senatu *incapacem* skutku intencji osądził, y na wieki *inhabilem* z Potomkami swemi, onegoż deklarował: á jeżeli tak uczynił? osądził iako rządowi swemu, y władzy swoiey podległego, nie iako Xiążęcia Kurlandzkiego; bo jeżeli Xięstwo Kurlandzkie ziednoczoną wolą zgodliwym Stanow zezwoleniem, za Zygmunta Augusta, jest w hołd wieczny Rzeczypospolitey Polskiey podane? jeżeli tak dawną wiekow przeciągłością utrzymywane, od żadney sąsiedzkiej Potencyi, ani w początkach, ani w przepędzonym czasie biegu, niesprzeciwione, nie naganne, ále, *ad Dominium* Rzeczypospolitey, *interrupte, legaliter, & inviolabiliter* należące? więc, iakim Prawem, iakim sposobem, Dwor Rosyjski, miał sądzić? miał niewolić? iako Xiążęcia Kurlandzkiego: y owszem, sam to dowodzi, że Graff Ernest Biron, dla niedopełnionych kondycyi, według Praw Rzeczypospolitey opisanych, nie był, y nie jest Xiążęciem Kurlandzkim: kiedy bez uwiadomienia Rzeczypospolitey, bez żądania przyzwoitego, *in supremo Dominio* Rzeczypospolitey,

Spolitey, sądu; sam osądził, sam *seruum pane, incapacem & inhabilem*, uczynił; a Tenże sam Dwor Rosyjski zawſze, y teraz przez oświadczenie pisane, y ustne Poſta ſwego, Xięstwo Kurländzkie, iako *Vasallatum* Krolestwa Polskiego, uznaje.

7. Łaskawa Monarchy Polskiego Ręka, upadającego nie szczęściem, chciała podzwignąć Birona, a bardziey onegoż wydzwignąć z wieczystego ukarania, y kondemnowanego całym życiem; odzyskać z więzienia, przez usilne za nimże interpozycye; ktorym że Dwor Rosyjski mocno y rzetelnie się oparł, owſzem nieubliżając Krolowi w niczym mocy y Prawa, Konstytucyą Roku 1736 udzielonego, skutecznie y gorąco intereffował się za Najjaśnieyszym Krolewiczem Karolem, dowodząc że uwolnienie Ernesta Birona, nigdy nie nastąpi; iako Nas deklaracye Ministrow Rosyjskich uczą; a przytym, y Stany Kurländzkie ustawicznie nalegały żądzami y prozbami swemi do Najjaśniejszego Krola Polskiego, o wybranie inney Osoby do Rządu, będąc przez lat ośmnaście osieroceni bez Xiążęcia y porządku w kraju swoim; tak z wielorakich y walnych przyczyn; a nadewszystko na fundamencie Konstytucyi Roku 1736. wykonał to sprawiedliwie Najjaśniejszy Krol, y z opisu Prawa sobie ugruntowanego, y przez te wyzey wszystkie wspomniane racye, *per incapacitatem subiecti*, na osobie Birona nie wykonane; toż samo *beneficium collationis* ściagnął na Najjaśniejszego Krolewica Karola a Xiążęcia Kurländzkiego; który ze wszystkimi od Prawa, a potrzebnymi w tey okoliczności zwyczajami, kondycye wszystkie zamykające się w Konstytucyi y Paktach *subjectionis*, z iak naywiększą wypełnił doskonałością.

8. Już się dało wszystkim wiedzieć, przez skrypt wydrukowany niektorych Memoryałow *ac si à Ministerio Rosſico*, Ministrom Krolestwa Polskiego podanych; zawierających w sobie naywięcey ciemney prawdy; z sygnifikacyą dość.

dość przykra, y obłudną rzetelności; bo choć jest w tych
wyrażono, że Xięstwa Kurlandyi y Semigallij, są *Feudum*
Rzeczypospolitey, ale nadciągają tę materiją, á z niey for-
mują argument, iż to Xięstwa nie są samego Tronu Polskie-
go; co jasno tłumaczy się, że Nominacya Najjaśnieyszego
Krolewica Karola a Xiążęcia Kurlandzkiego, bez innych
Stanow nastąpiła, to jest bez Rycerskiego; co się znaczy
uzurpacyą bezprawną; która że bezbożnie zadana, tak się
probuie. Mamy wiadomość z Prawa o inkorporacyi tych
Xięstw, y o obieraniu nowego Xiążęcia, już od Roku 1579.
opisany tego jest porządek, tak *in formula Regiminis*, iako
& *in Pactis subjectionis*, co do tąd nie wzruszenie zachो-
wane było, y Najjaśnieysi Krolowie Polscy, tak święto-
bliwie formę tych Państw Rządu utrzymywali w odbiera-
niu nalezycie opisanej Infeudacyi: dopiero *dispensante*,
ex casu necessitatis Lege, dla potrzebego w wieku Xiążęcia o-
statniego Ketlera, y przez wdzięczność Imieniowi Jego, y
przez wyprobowane dla Oyczyzny cnoty, od przytomne-
go *homagium*, onegoż Rzeczypospolita uwolniła, ile fun-
dusz tegoż hołdu do Rzeczypospolitey przyszedł od naj-
pierwszego Imiennika Jego, Gotharda Ketlera: toć rozwa-
żna Rzeczypospolita z Trzech Stanow, tyle z mocy udzie-
liła faworu *hoc beneficio Legis*, Roku 1726. w te słowa:
*Ktoremu homagium dispensuię Konstytucyą Roku 1683. ob re-
spectum provectę etatis, & singularia erga Rempubliam meri-
ta, etiam przez Posta swego, przestare pozwalamy, hoc jednak
pręcauto, że to służyć nie powinno successoribus Jego. A
wyższą konstytucyą Roku 1683. z ktorey zrodło wypły-
wa wylaney dla Ketlerowskiego Domu nadgrody, toż sa-
mo oznacza: tedy to na potym in sequelam & præjudicatum
trahi niema, ale quotiescunque contigerit nowy Xięstwa Kur-
landzkiego Possessor? sam Xiąże Kurlandzki in Persona sua
homagium oddawać Nam y Najjaśnieyszym Naszym Suk-
cessorom powinien będzie. Graff Ernest Biron naypryn-*
cypal.

ćypalniejszego Punktu *Feudi*, nie wypełnił, gdy się ośobi-
ście nie inwestyował iako Prawo mieć chce; dobr nie wy-
kupił, owszem od postronney Potencyi zaciągnął długow
in Feudum Rzeczypospoli: nayświetniejszych postłkow uskąpił
z Xięstwa Kurlandzkiego, to jest, *subsidia militaria* nie na-
stąpiły, dla zawiedzionych dobr *Mensa Ducalis*; oraz zą-
wiadł Kurlandczykow, bo każdy Xiąże Kurlandzki Prawa
y Przywileje poprzysięga, á wzajemnie Szlachetny ten
narod, utwierdza wieczne wierności obowiązki Panu swe-
mu; y owszem ciż, Imienia Jego zrzekli się: wszak w Rzą-
dach Naszych Krolowie y Panowie nasi, pierwszy stan y
część naywyższą w Rzeczypospolitey oznaczają, á tey czę-
ści tak znamienitey, drugie dwie, moc zupełną w tym
trefunku wyznaczyły; y te, w generalności już nie preten-
dują tego, czego się raz zrzekły y wyzuły, oddawszy w
Ręce Jego Krolewskiej Mości, á Jego Krolewska Mość,
świętobliwie dogadzając Konstytucyi Roku 1717. przypa-
sał się, *cum omni observantia novellæ Legis, ad pluralitatem*
votorum: na agitującym się *Sénatus Consilium* Roku 1758.,
y wypełnił tak kondycye: tey Konstytucyi opisowey, ia-
ko też nic nie oddalił, co jest obowiązanego: *in natura Feu-*
di; y dopiero w ten czas; pozwolonego sobie Prawa, skutek,
właś na Osobę Nayjaśniejszego Krolewica Karola, y tą
Dostojnością zaszczyć Go raczył; ktoremu cnoty, spra-
wiedliwość z krwi Jagiellonkiej, przez dzielność y mę-
stwa, przyzwoite, do tych Xięstw, utorowały drogi: Y
Najjaśniejszy Krolewicz Karol á Xiąże Kurlandzki wszyst-
kich dopełnił obowiązkow Konstytucyi Roku 1736. gdy
Dobra *Mensa Ducalis*, od sequestru uwolnił y oswobodził;
Przyjęg wierności Jego Krolewskiej Mości y Rzeczypo-
spolitey, sam uczynił; od Stanow Kurlandzkich wiernie
podobnąz. przyjął y wysłuchał; ziednoczenie tegoż Xię-
stwa z Rzeczpospolitą, w Osobie swoiey, bez wszelkiej
obcey y cudzoziemskiej dependencyi, doskonale ucałił;
spokoy-

Spokoyną Possessyą tych Państw przez wszystkie powinności Xiążęcia Feudalnego, *pro interesse* Krola & *Supremi* Rzeczypospolitey *Dominij*. do tego czasu utwierdza y utrzymuje: toć brać z tego przynależy miarę, że z gruntu *illegalis* & *vitiosa* Inwestytura Graffa Ernesta Birona; bo ani go zafzczycić może dyspensowanie od osobistego hołdu, ktore choć nastąpiło: ale *omissa Legis formalitate ac consuetudine Jurium* Xięstw Kurlandzkich; gdyż cokolwiek wychodzi z kluby Praw, przez trzy Stany potwierdzonych: to, takowe *actus*, iako są *nullitatis*: tak się zawsze *amoveri* zwykły, & *pro inhabilibus reputari*: Procz tego, *totum sistema Formula Regiminis*, gdy opak tenże Graff Ernest Biron przewrocil, y nie dotrzymał żadney kondycyi: upada tedy wcale *in sua subsistentia* pretensyi, ile nie uczynił żadnego kroku dla Rzeczypospolitey w opisanych przez Prawo obowiązkach; przez co, cała tego *superficies* upada, gdy ma zły y słaby fundament, oraz dla nikczemnych akcyi onegoż, iako też przez szukanie protekcyi u cudzey Potencyi; o czym się niżej wspomni.

A zatym Najjaśnieyszey Krol Polski wypełnił to, co mu Prawo polecilo Seymem Roku 1736. nie ubliżył sprawiedliwości w tym, do czego Go obowiązki wszystkich Stanow nakłoniły: z czego oczywista pokazuje się konwikcyja ná ten argument nikczemny: że *Xięstwa Kurlandyi y Semigallij* nie są *Feudum* samego Krola: lecz miał Najjaśnieyszey Krol sam, moc, przez tenże Seym, sobie udzieloną, wybrania Xiążęcia do swego upodobania; przecięż wezwał Senatu Rady; ktory, iak wraz *in trinis Ordinibus* stanowił toż Prawo Roku 1736. tak, tegoż nie uchylając, tenże Senat zawsze nieśmiertelny, iako *pars intermedia* Rzeczypospolitey, przyłączył swoje zdanie; że iako wakujące, po Xiążęciu Ketlerze, Xięstwa Kurlandzkie, przez wyżej allegowane Prawa, y racye, są w konferowaniu, szczegulnie od mocy y władzy, samego tylko Tro-

nu: Iakie zaś tym dołożeniem się przyniośł niekończo-
 ne dla Oyczyzny pożytki? wszystkim kochającym Ieyże
 Prawa Synom, widocznie są znaiome: á nadewszystko że
 zamienił Godnego Jagiellońskiey Krwi Potomka, za nie-
 sposobnego do tey Xiążęcey Dośtoyności; iako dystyn-
 gwowany wiekiem y doskonałością, á w tey okoliczno-
 ei pełen wiadomości Senator JMć Pan Wojewoda Miń-
 ski, Ziemianin y Patryota Infantski, *Statum* Kurlandyi
 umiejący, mowił, & *precipue* w tym punkcie, o Ritterban-
 ku Kurlandzkim, iako nas uczą *Acta* tych Xięstw, y liczne
 historye. Przyznać tedy należy, że Nayjaśniejczy Kro-
 lewic Karól á Xiąże Kurlandzki, odebrał z wyrokow
 Naywyższego, przez Namieśtniczą Kroła y Oycy swego
 rękę, to co Prawo Roku 1736. mieć chciało, co przeliczny
 życzył Senat, y czego, całe Oyczyzny wyciągały chęci,
 przez rozliczne Woiewodztw Instrukcye, dziękując Nay-
 jaśniejszemu Krolowi, że nie ubliżył sprawiedliwości dla
 Prawa, y dla nayukochańszego Syna swego, potwierdzi-
 ła toż samo kilkokrotnym wdzięczności wyrażeniem
 Wierna Rada Jego Krolewskiey Méi, która, gdy *explura-
 litate votorum* zebrana; toć musi być Oyczyźnie swoiey
 życziwa, á przez to w zdaniach swoich wiernych, árcy
 doyzrała, gdy wielbić y głosić publicznie nie przestae:
 że Jego Krolewska Mość dopełnił woli Trzech Stanow
 Konstytucyą Roku 1736., y tyle przymnożył dla Oyczy-
 zny zyskow; zá co, wszyscy *in toto Corpore* Rzeczypo-
 litey, pragną y czekaią wraz *cum dignissimo Equestri Ord-
 ine*, uczynić *publicam & immortalem*; swemu Monarsze
Plausum.

§. 2.

1. PO dowiedzioney tedy oczywistej prawdzie, y zupeł-
 ney mocy Konstytucyi Roku 1736. ktorey Nayjaśniej-
 szy Krol użył konferowawszy Nayjaśniejszemu Krole-
 wicowi

wicowi te Xięstwa, ieszcze się dowodzi, procz dawniejszych Senatu Rad, ostatecznie *Senatus Resultatum* Roku 1763, *cum quanta pluralitate* to stało, y *cum quanto plausu* dla Ojczyzny; bo wszyscy *bene sentientes*, z wielką liczbą *unanimi voto ac sensu*, explikowali *illegalitate* Inwestytury Graffa Ernesta Birona, y tych wybrane zdania iasnie dowodzą, nie tylko z samey mocy Konstytyucyi Roku 1736., ale, y z przykładow, Feudalnych powinności. Nie jest to samego tylko Authora dyskursu tego, dowcip, ale zebrane Godnego Senatu myśli, dla więkzey konwikcyi, iż Graff Ernest Biron nie był sposobnym, y teraz nie jest, do rządzenia Xięstw Kurlandyi y Semigallij.

2. Wskrzyszony *ex morte civili*, z dwudziestoletniego wygnania, bez nadgłoszenia się *supremo Domino & Domino* Rzeczypospolitey, usiłuje teraz gwałtownie przywłaszczyć sobie Xięstwa Kurlandzkie y Semigalskie, które nigdy w tego nie były Possessyi, y byźd nie mogły; bo według uniwersalnego Prawa: *non expletis conditionibus Possessor non dicitur possidere, & ideo non competit ei restitutio, si deijcitur de illa Possessione*, ile obowiązek taki na niego był włożony *Diplomate* Inwestytury Roku 1730. *ut permaneat in omni fidelitate, & subiectione, erga suam Majestatem & Serenissimam Rempublicam*: czemu sprzeciwił się, gdy objął Cudzoziemskiego Dworu służbę Ministra; tam zgrzeszył, zasłużył na śmierć wieczną, ta potym była łaskawością Najjasniejszey Anny przemieniona w doczesną: iednakże *axioma Juris* tak nas uczy: *non tantum naturali, sed etiam civili morte finitur mandatum, & Privilegium extinguitur.*

3. Wszak skazanym kryminalistom na śmierć, lub na wieczne więzienie, zostawiona jest moc u Monarchow, pokazać tym występcom iakową łaskawość; ale odsądzonego wraz z Potomkami od czci, od dobrej wiary y od wierności, ktorey nie dotrzymał! można takiego uwolnić

nić od śmiertelney kary, lub wiecznych więzow; lecz go przywrócić do honorow y do reputacyi tey, którą dawniey był zaszczycony? byłaby to gwałtowna impozycya dla wszystkich zacnych, ktorzyby mieli z nim społeczeństwo: bo kto raz iest *servus pane*, tenże staie się przez to wiecznie *incapax honorum*; y chociaż podług Prawa y zwyczajui publicznego, mogą iednowładni Monarchowie wrócić takowego *in solidum* nie tylko, co do wolności, y owszem przez moc, y absolutną swoię władzę, wolno im przywrócić Go w kraju swoim do czci, dobr, y honorow wszelkich; lecz pretendować niemożna, ażeby w cudzym Państwie, podobnych używał zaszczytow, y aby po tak grubym zelzeniu, do Godności Xiążęcey był przywrocony, opuściwszy wszystkie inne ceremonie do dostąpienia dawney Reputacyi y Powagi; a dopieroż pozwolić? aby przez siłę y moc cudzey Potencyi, sam wdzierał się, y wymagać miał: sobie straconego raz na zawsze honoru.

4. Ze Infeudacyi Graff Ernest Biron nie czynił tak, jak wyciąga powinność *Feudi*, probuje się: mamy opisyw: tey początek z Rzeszy Niemieckiey, na wzor dawnieyszych Praw *Vasallatus*, ktore bez żadnych *aliunde* Danin, na trzech tych Kardynałnych zawieszono kondycjach: wyznanie hołdu, ustawiczna y nieodmowna służba wojny, y dotrzymanie wzajemne od Pana hołdownikom; a z tąd w przestępstwie kondycyi, lub przeniewierzeniu się w społnych obowiazkach iedna strona drugiey, ktore *Iura Vasallatus* między sobą zamykając, to w Rok, lub w latach trzech ponawiały sobie, gdy zaś te się odmieniły, *in Feuda Hereditaria*, tak zaraz odmieniony y nowo wyznaczony Hołd tym sposobem: *Homagium in Homino*: zarzuciwszy dawne za pierwszych czasow uczynki, ktore przypadkową expedyowały się ceremonią, a zaś na daley ustanowiona formalność, ażeby równą wzajemność Pana, między Wazallem, wiązała dotrzymaniem obowiazanych kondycyi.

Wspiera.

Xiążę
J.Mc.
Wda
Poznań
Ki.

5. Wspiera się powszechnym w całej Europie zdaniem toż Prawo *de Feudis*, wyciągające osobistego *Hominitum*, który pierwszy na siebie y swych Potomków odbierał *Feudum*: Mamy obszernę Rzeczypospolitey ustawy, które z opisów swoich, ustanawiają Rząd w Kurlandyi, a ten, od początku Inkorporacyi, ani był przez kogo, ani być może przeformowany, dopieroż dysputowany, lecz dla jasnego wszystkim wynurzenia, to się ieszcze dokłada, że między dającym y odbierającym, ta ma być istotnie należyta proporcya: iż nie tylko dający, ma mieć moc dania, ale y odbierający sposobność odebrania rzeczy ofiarowanej sobie, tak dalece, że ta moc dającego nie może skutkować, gdy trafia na Osobę z siebie do przyięcia daru niesposobną; na tym bowiem fundamencie, iako się wszelkie, w każdym Państwach trafiające, załadzają ułożenia, tak w szczególności, oddanie Rządów Kurlandyi po ostatnim Ferdynandzie, oczywiście zawiera w sobie, z iedney strony moc oddania; z drugiey strony sposobność odebrania Rządów namienionego Xięstwa.

6. Co do pierwszej części tego Dzieła, zostawiła Rzeczpospolita konstytucyą Roku 1736. moc Najjaśnieyszemu Królowi inwestowania nowego Xiążęcia: Pojąć zaś nie można, jakim bezpieczeństwem to Prawo, które Trzy Stary przepisały, na Senatorckiej Radzie naganne być mogło? bo do tey tylko ściśle wykonanie Prawa, nie poprawianie onegoż, należy: Rzeczpospolita absolutna Pani. iedynym posuszeństwem Ustawy swoje zaszczycać nakazała; a moc tego Prawa, że skutku swego, przez Graffa Birona nie wzięła? poznać można, że sytuacya tego, do odebrania Rządu Kurlandyi, nigdy. Co sposobnym mieć nie mogła; bo czyliż człowiek, pierwszemu Panu swemu wiernością y posuszeństwem ściślym obowiązany, może prawdziwą wierność zachować y drugiemu? y między naypryncypalnieszemi racjami niesposobności tego, ta

iostt

6 jest najmocniejsza, że osobiście nie wypełnił Przyśięgi,
 6 a taż Go u nas bronić nie może władza, w ktorey zosta-
 6 wał Osobą y szczęściem, udzielniem rządzącym, ode-
 6 brawszy mu całą potencją umysłu y własney woli Iego:
 6 A zaś Xiążęta Kurlandzcy od nikogo, tylko od Najja-
 6 śnieyszych Krolow y Rzeczypospol: Polskiey nie dependu-
 6 ją, niepodpadaią żadney Potencyi uciśnieniu, iako ten-
 6 że Graff Biron, będąc obwinionym o występki *Status*, w
 6 *Ministerium* Rossyjskim sądzonym, od wszelkicy dystyn-
 6 kcyi odstrychnionym, y skarany wiecznym z Familją
 6 swoią wygnaniem; Y czyż może być w oczach całego
 6 świata większa, do objęcia udzielney Prowincyi, Xiążę-
 6 cych Rządow, niesposobność? bo, naylepsze mającemu
 6 Prawo, śmierć, choć cywilna, niżczy, y z gruntu psuie
 6 wszystkie doczesne zaszczyty; y taż sama śmierć zastała
 6 Go w niewypełnieniu istotnym obowiązkow, ktorych
 6 wykonanie, zbliżać Go dopiero miało do przeznaczenia
 6 swego: a przeto każdy przyznać powinien, z wszystkich
 6 miar niesposobność Graffa Ernesta Birona do Rządow
 6 Xięstw Kurlandzkich, ile do tego, wszyscy Prawo troma-
 6 cze, przypisują się, y wyznają: że poprzedzająca iakowy
 6 kontrakt kondycya, czyni nie ważny kontrakt y Tran-
 6 zakcyą, gdy pierwey skutkiem nie będzie taż sama kon-
 6 dycya w wszystkich obowiązkach, wykonana.

7. Nie należy opuścić, do tey materyi, pracowitego wy-
 6 należenia *de Feudis*, podług przyświadczenia Auktorow:
 6 Grotij, Hornij, y innych; *Feudum, & Beneficium ex bene-*
 6 *volentia datum proprietate Domino retentâ, usufructu trans-*
 6 *lato in suscipientem, ejusq; Heredes ex pacto.* Item, *lus*
 6 *utendi fruendi aliena re immobili vel incorporali, quæ immo-*
 6 *bili comparatur ex benevolentia Domini, sub conditione fidei*
 6 *& obsequij concessum.* Daley mówią: *Si quid faciat Vasal-*
 6 *lus non faciendum, aut non faciat faciendum, quod utrumque*
 6 *estimatur ex conditione fidei à Vasallo præstandæ Domino,*
 6 *Feudum*

J. W.
 Wda
 Zc-
 szychki

Feudum amittit. Daley piszą: Per non adimpletionem pacti ex parte Vasalli erga Supræmum Dominum, quod ex conventionne in Investitura adjectum fuerit, Feudo privatur Vasallus.

Przydają jeszcze: *si non servantur pactiones Feudo instituendo adjectæ, quamvis supervacaneæ, privatur Vasallus Feudo.*

Procz przyczyny, w powszechnosci, niedotrzymania kondycyi, zawartych, która *ex ipso nexu feudali* wypływa, są y inne, przez które *Vasallus* podpada utracie Prawa feudalnego, iako to. *imo Culpa felonix*, podnosząc rękę, lub iakim sposobem szkodząc przez się, czyli przez poddańską osobę *Supremo Domino*.

Zastanowić się tu nad tym potrzeba punktem! bo Graff Ernest Biron nie mógł zgrzeszyć *crimine felonix*, ile nigdy nie był Xiążęciem Kurlandzkim, niedopełniwszy żadney kondycyi y obowiązkow ściągających się do Xiążęcey powinności; ale gdyby nawet y był Xiążęciem aktualnym, iakiego adherenci utrzymują? to ciż sami w imaginacyach swoich, tymże samym, konwinkować się powinni, że wcale odpada od Xięstwa Kurlandzkiego *per culpam Felonix*, podnosząc rękę buntowniczą przeciw swemu Prawodawcy, y sam przez siebie! y przez subordynowane osoby, *2do. Per maximam & mediam capitis diminutionem*. Przez pierwszą rozumie się: kiedy *Vasallus* przez winę utraci wolność, własność y sławę; Przez drugą: kiedy zostawiony przy wolności utraci własność y sławę. *3tio.* Kiedy *Vasallus* niewykroczywszy przeciw własnemu Panu y Monarrze; dał jednak przyczynę urazy sąsiedzkiej władzy, na której przyjaźni należy *directo Domino Vasalli: cum ob culpam Vasalli, tertius irritatus nocet Domino, Vasallum Feudo privati posse.*

8 Już tedy z przełożonego natury Prawa feudalnego y jego własności, *juxta sistema Feudorum*, które tożni Autorowie obszernie opisać starali się, y iakie do tąd porożnych krajach widzimy; brać potrzeba proporeją do Xięstwa

* Xięstwa Kurlandzkiego, które pod tytułem *Feudi Rzeczy-*
 * pospolitey trzymane y rządzone od Xiążąt, *Vasallitō*
 * *obstrictis*, bywało: można zatym konkludować, że Kon-
 * stytucya Roku 1736 dopiero na Ołobie Najjaśnieysze-
 * go Krolewica JMci Karola Xiążęcia Kurlandzkiego, swoy
 * skutek wzięła; który przez dopełnienie kondycyi, wszyst-
 * kie Prawa, y Oczyste, y uniwersalne, *adimplevit*.

9. Gdyby można wyrazić wszystkich zgromadzonych
 Senatorow zdania? (trzebaby dłuższym daleko rozszerzyć
 się pisaniem: atoli, ostatnie *Senatus Consilium*, niżej przy-
 łączone, iaką miał liczbę podpisanych, kochających Prawa
 swoje? przeczytać godzi się *in Resultato*. Trudno bo-
 wiem y tego zataić, że przywiązanych, za Gráfem Bi-
 ronem, trzy tylko poszło Głosow; mogło bydź tyleż jedno-
 stronnych lub obojętnych; było y kilku nic niemowią-
 cych Senatorow przez nierychły onychże przyjazd; lecz
 kogo ciekawość w tym bierze? niechay się uda do Re-
 sultatum Senatús Roku 1758. znajdzie tam podpisy mil-
 czących teraz, wyczyta niektóre zdania y mowienia *fa-*
vore Najjaśnieyszego Krolewica Karola, á na terazniey-
 szey Senatorskiej Radzie, wcale odmienione; czemu nie
 potrzeba się dziwować, bo mamy z doświadczenia całego
 świata, że w obszernych Krolestwach, ziednoczonych, y
 iednomyślących niepodobna znaleźć Patriotow: nie
 wszyscy iednakową zagrzani są miłością ku swoiey Oyczy-
 znie, nie wszyscy Prawa kochają, owszem tych istotę czę-
 sto opacznie explikują, podług upodobania y potrzeby
 swoiey nakręcają: wszak zewsząd uczy nas poznanie rze-
 czy że trudno wynaleść równą wszystkich, dla Krolow
 swoich y Krolestwa miłość, y wierność, á tey gdy niemasz?
 toć nikt między Obywatelami prawdziwey nie uzna je-
 dności: te zaś rozróznione Sentymenta, pochodzą nacyj-
 ściey z własnych passyi, bądź przez prywatny Interes,
 bądź przez ambicyą Honorow, lub przystępu do Boku

Pańskie-

Pańskiego; ile między zazdrością y osob nienawiścią millionowe rodzą się niechęci, a publiczny Interes całego Królestwa, nayczęściey dla tego upada: ale ta się omija moralizacya, przyłącza się bardziey do mocy każdego *Senatus Consilij*, że ważność tego, pochodzi od Konstytucyi Roku 1717. *ex paralitate votorum*.

10 Teraz zaś mała uczyni się remonstracya nad parcyałnością za Graffem Bironem, y że wszystkie iego obrony y posiłki, zasadzają się szczegulnie na wybornych słow uporze, żadnego nie mających z Prawa fundamentu.

Pokazuje się dowodnie, kiedy taż sama parcyałność na *Senatus Consilium* w Roku 1758. przeciwiając się Głosow licznosci, nie miała więcey *pro objecto*, iako nie możność decyzji bez przywołania Stanu trzeciego; nie utrzymywała na ten czas *validitatem* Praw, *soliditatem Diplomatis* Graffa Birona, *ac silegitimè* inwestowanego, nie uymowała Rzeczypospolitey Władzy y mocy infeudować nowego Xiążęcia; y owszem, kiedy tę czynność, do Seymu odwłaczała, sama przez to, nieważność Praw Graffa Birona, przestępstwa niewypełnionych kondycyi, dowodziła: Na teraznieyszey zaś Senatu Radzie, wcale wyrażeniem swoim pierwszym, sprzeciwiającym się zdaniem konkludowała, y w dwóch decyzjach takowych, iednę drugą zbijających, iedney od drugiey, daleki cel mających, nawet spor niezgodliwy w własnych ich myślach czyniących: ktoż może uznać z miłości ku Ojczyźnie z zachowania Praw, tę wierną Radę pochodzącą; bo odkładać *ad resoluti onem* Trzech Stanow, Stan teraznieys y Xięstwa Kurlandzkiego, iest to oczywiście uznawać, że Graff Biron, nie był y nie iest, za pozwoleniem Rzeczypospolitey, należycie, sprawiedliwie, y prawnie inwestowany Xiążę; Uznawć zaś, że Graff Biron prawnie y sprawiedliwie według kondycyi opisanych powinien się utrzymać przy Xięstwie Kurladzkim; a na coż chcieć Seymu, na co nowe

Prawa stanowić, kiedy już ustanowione, powinno czynić bezpieczeństwo *indubitata Possessionis*.

11. Takowe to rezolucye, ktore są na dwoiſtych zaſadzonych determinacyach, mają tylko wolność mowienia, mają ſpoſobność w ſłowach kſzałtnie uſzykowanego wyboru; ale *in baſi & fundamento* nieodmiennych decyzyi zaſadzać ſię nie mogą; bo ſamo *in Anno 1758.* radzenie, a tego radzenia *in Anno 1763.* nieutrzymywanie, albo raczej odmiennność; pokazuje grunt prawdy, moc Prawa, ſtateczność w niewzruſzonych ſentymentach wielu radzących, wyiawia jaſnym uſt własnych wyznaniem, ſłabość, niepewność w małej liczbie ſprzeciwiających ſię. Liczność Senatu radziła Roku 1758. ażeby na mocy Konſtytucyi Roku 1736. z wielu przyczyn w tym piſmie już dowiedzionych Jego Krolewska Mość, Najjaſniejszyemu Krolewiczowi Jego Moſci oddał Xięſtwo Kurlandzkie; utrzymuje do tąd ſwoie zdanie *ad Annum 1763.*, y utrzymywał nie przestanie: małość przeciwnych 1758. *ad resolutionem Trinorum Ordinum* odfyłała? teraz *in Anno 1763. indubitatum Ducem* Xięſtwa Kurlandzkiego Graffa Birona utwierdza! niechay ſwiat ſądzi, w iakich ſentymentach ſprawiedliwość, Prawda y Prawa przyzwoite czczenie odbierają? czyli w iednoſtaynych? czyli odmiennych: ufać należy, że ſama parcyalność, iednoſtayność by wielbiła, gdyby nie miała uporu.

12. Wzmiankowane Prawo *in Vol: Leg: Tom: 1.* o użycowaniu Pieczęci Majeſtatyckney, ktoremu nikt ſię nie ſprzeciwia; lecz to uſtanowione y wzwyczajone było, ieſzcze *ante incorporationem* Xięſtwa Kurlandzkiego: daleko zaś później w opisie, tak *Formula Regiminis*, iako y *Paſtorum Subjectionis* okryślono, aby *Diplomata* Xięſtwa Kurlandzkiego, Koronną y Litewſką Pieczęcią pieczętowane były; na co rozliczne ſtały Konſtytucye oboſtrzające, aby podobnych, Xięſtwa *actus, Privilegia & Diplomata*, pod takowemi Pieczęcią-

częściami wydawane były: y tak *inherendo Legi* od początku Inkorporacyi pierwszego Gotharda Ketlera, aż do ostatniego z Jmienia tegoż, też same Pieczęci używane były: *In Diplomate* zaś Graffa Birona, gruba dowodzi się omyłką, bo odmienna w nim Pieczęć, to jest Majestatyeczna, á zapis *Sigillaty* Jego wcale opaczny, gdyż zapisały: *Sigillo Regni & M.D. Lithvanie*, á w rzeczy takowej, która mieć chce swoją ważność, y żadnemu niema podpadać powątpiewaniu, powinna zgadzać się zawsze *Oblata cum Originali*, ná czym mu zbywa.

13. Naganiony Instrument JchMćiom Panom Senatorem do Kurlandyi, *acsi*, że jest bez Pieczęci Litewskiej, ktorey rekwirowanie było odmówione bez żadnego Prawa fundamentu, nie traci ten mocy swoicy, bo już *practicabatur* tyle razy, że wysłani Kommisarze daleko w większej materyi, pod jedną tylko Pieczęcią Koronną, *smiles exercebant actus*; o co, od tak dżugiego czasu, żudney u Rzeczypospolitey niemasz skargi, áni o to, niebyło reklamacyi. *Vide inferius sub Tit: Collectio Actuum ad Ducatum Curlandiae &c.*

14. Delegowany à *Statibus Curlandiae* JMć P. Schöping miał w prawdzie Instrukcyą za Graffem Bironem, ále miał znowu powtornie przyślany sobie do nię *Addytament, in casu*, gdy Graff Biron nie będzie mógł byđz od wieczystych uwolniony więzow; áby dopraszał się za Osobą Najjaśniejszego Krolewica Karola, ktorego wspaniale przymioty y ludzkość, przejeżdżając przez Mitawę, nakłoniły y zniewoliły ku sobie serca wszystkich Stanow Xięstw Kurlandzkich: y tenże JMć Pan Schöping wszystko wypełnił, o co był obowiązany, & *principaliter*, o utrzymanie Praw swoich. *tam in politicis, quàm & spiritualibus* wraz z konfessyą Aufzpurgską; czemu uczynił zadofyc Najjaśniejszy Krolewie Xiążę Kurlandzki, gdy Kreował Kanclerza Kurlandzkiego, dogadując Przywilejom y Prawom Narodu:

du: z kąd żywy jest dowod, procz wszystkich dotrzyma-
nych y wypełnionych kondycyi, że Najjaśnieyszy Krole-
wic Xiąże Kurlandzki nikogo nieuciemięża, ale *manutenen-*
do Jura Statuum Curlandiae, nie ubliża łask z władzy sobie
powierzoney, gdy promowuie *Dissidentes in Religione*.

15. Jeszcze się dowodzi nie prześlągany występek Graffa
Ernesta Birona, pogardzający jasne Prawa Najjaśnieyszych
Krołow Polskich, a wraz y *Supremi Dominij* Rzeczypospo-
lity, o czym się krotko wyżej namieniło: że ubliża y wy-
wraca tenże wszystkie ustawy Krolestwa, kiedy cudzey
zażywa Potencyi, ná wprowadzenie, y osadzenie siebie w
Xiążstwa Kurlandzkie: Użył tey mocy *favore* Graffa Erne-
sta Birona Mr: Symolin y Pułkownik de Schroders prze-
ciwko władzy Jego Krolewskiej Mości y Rzeczypospoli-
tey: Ciz Mieszczan Mitawskich, do uznania Graffa Birona
za Xiążęcia, mocą woyska przymusili, y podobną groźbę
y złym obeyściem się z tameczną Szlachtą, toż uczynili,
y daley czynić nieprzestają: Rządow ustawicznych Pra-
wem Panującym Xiążęciu a Krolewiczowi Polskiemu gwał-
tem zabronili, nie ustannie grożąc Ichnościom Panom
Konfyliarzom naywyższym, y innym Xięstw Officialistom,
przymuszając Jch do niedotrzymania powinney wierności
y do uchybienia względow ná rozkazy Jego Krolewskiej
Mości. Tenże JMć Pan Symolin grożącemi listami cyr-
kularnemi utwierdził Prawo do tych Xięstw Graffowi Bi-
ronowi, ktore dawno iuż zgubił y utracił: zakazane *per*
formulam Regiminis prywatne schadzki pod Jmieniem
Graffa Birona, *illicite* zgromadzał wspólnie z JMcią P. Puł-
kownikiem de Schroders, wszelkim Aktom Jurysdykcyi,
Supremi Dominij Najjaśnieyszego Krola, iako też y Iego
Plenipotencyaryuszow Senatorow przeszkadzał; y one *per*
inobedientiam obywatelow *irritabat*: Tenże Graff Ernest Bi-
ron przez Osobę Pułkownika de Schroders w asystencyi
kilku Rossyjskich żołnierzy, oddał od Kościelnych y Ra-
tuszo-

tufzowych drzwi, Reskrypt Jego Krolewskiej Mości, który zawierał w sobie wolę swoją Pańską oświadczoną stanom y wszystkim mieszkańcom Xięstwa Kurlandzkiego: ważył się podnieść rękę na Woźnego osobę, Prawem ubezpieczoną, y na iednego z Szlachty z nim będących do oddania Mandatu JMci P. Plattemberkowi; y tychże przez trzydzieści godzin trzymał w więzieniu, z wszystkich obrano ich pieniędzy, a na ostatku, przez żołnierzy Rossyjskich za Granicę Kurlandzką wyprowadzono z pogrozką, łapania rąk y nog, jeżeliby się kiedy wrocić mieli. Zrobiona sekretna schadzka, na ktorey tam *violenta manu*, przeciwko J.W. Lipskiemu Kasztelanowi Łęczyckiemu *quam acriori* stylo, w brew samey Prowadze Najjaśnieyszego Króla, ile przeciw Plenipotencyaryuszowi swemu, *credentialibus* umocowanemu, na poniżenie, a raczej lekce wazenie Imienia Senatorskiego, zapomniawszy w Jego Osobie *intermediam auctoritatem* Rzeczypospolitey, zebrana y zbuntowana *Communitas Ordinum* przymuszona do przykrego y bezprawnego uczynienia Manifestu, y z rozkazu Graffa Birona, ośmielona, *ad Acta Generalia Curiae Varsaviensis* bezbożną podawać robotę, ktorey nieprzyjęto, owszem odrzucono, ile że w mieyscu tym, gdzie się Prawa stanowią y gdzie dla Xięstw Kurlandzkich mocne są obwarowania opisu *fidelitatis* Królowi y Najjaśniejszey Rzeczypospolitey.

16. Teraz bez parcyałności wszystkich rozumu oświecenie mających, y Oycznę kochających, pytać się należy: Czyliż Graff Ernest Biron przez te allegowane przyczyny, może mieć iaką nadzieję utrzymać się przy tychże Xięstwach? bo procz niedotrzymania wierności przysięgi, czyli oddalić Go nie ma ten buntowniczy występki przeciw Panu y Pani swojej Rzeczypospolitey! szukanie pomocy u cudzey Potencyi, Pokoy publiczny poruszając, y

Tr-

Traktaty między Sąsiedzkimi Potencjami w powątpliwość podawając? co jest rzecz oczywista przez wkroczenie wojska Rosyjskiego, *per abusus* JMci Pana Symolina, wiolencyą y pobicie woźnego, znaczącą wyłamianie się od Sądów Najjaśniejszego Krola, a masz ta bydz dobra y chwalebna akcyą? z prawośomstwem, krzywoprzyśięstwem, y z ukrzywdzeniem *Formulae Regiminis ac Paetorum subjectionis*: Poczynione *per omnes artes, species & modos* umartwienia Najjaśniejszemu Krolewiczowi a Xiążęciu Kurlandzkemu, z całą Europą zpokrewnionemu, czyliż mogą mieć u kogo approbacyą? y czyliż taka od Graffa Birona należała się wdzięczność tey Najjaśniej: Krwi, która Go dawniey, bez wszelkiego wymiaru zasług y wartości nominowała y wynieść usiłowała do Xiążęcey Godności, a bardziey ieszcze starała się *semimortuū* wkrzelić y do wszelkich przywrocić Prerogatyw? nieposłuszeństwo w rozrządzeniu od Jego Krolewskiej Mości w Prowincyi Kurlandzkiej, *ambitione*, czyli *spe & fide* cudzey Potencyi, y rozruch między Obywatelami przeciw Panu y Krolowi swemu Osobą y fakcyą Graffa Birona wszczęty, z umniejszeniem Powagi y władzy *Supremi Domini*? czyliż te wszystkie okoliczności, inaczey nazywać się mogą! szczerulnie tylko istne *convulsiones Legum ac crimina Status & laesa Majestatis*? na których to przestępcow dla ukarania, obfite są Prawa Koronne, a w rowney ostrości podobne opisy w Statutach Kurlandzkich *Paragrapho* 209. (a) Ten że Statut Kurlandzki takowych ieszcze mocnieyszą dotyka surowością *Paragrapho* 214. (b) Toć tedy wszyscy

wierzyć

(a) *Rei laesa Majestatis rebelles proditores: famâ vitâ & bonis priventur & gladio feriuntur: Stat: & Leg: Curland:*

(b) *Raptores, invasores rerum suarum propriarum, earum dominium perdant, alienarum autem; jure quod habuerunt, priventur, & prater rem invasam, aut raptam, estimatione ejus rei invasae vel raptae mulctentur, & rapinas iteraverint, sint infames. Fbid:*

wierzyć y konwinkować się powinni z obszerney różnych miar wiadomości, iż Graffa Birona y z Prawa samego y z innych okoliczności Infeudacya, iest árcy zła, y iasna niesposobność do rządzenia Xięstwami Kurlandzkimi; á wyitępki iego poczynione w Kurlandyi, to iest gwałtowne wbiecie się przez cudze woysko do tych Xięstw, zuchwale y bezprawne uczynki *in Regimine usurpativo* przeciw Panu swemu, nie tylko że Go te, zupełnie od całej y niegodziwey oddalają uzurpacyi, ále ściągają na niego karę własnego Sądu Najjaśnieyszego Krola JMci podług textu *in Formula Regiminis Anno 1617.*, á w Konstytucyi Anno 1736. ingrossowanego: *Si lis inter Principem & Nobilem unum, sive plures ac Possessionibus alijsq. rebus orta fuerit, causa ea immediate coram Regia Majestate intentabitur*; á z tąd to wynika, że jeżeli *legitimo Principi*, może *intenteri* sprawa do Sądow Jego Krolewskiej Mci? daleko bardziej *á fortiori* biorąc, godzi się y należy uzurpującego sobie gwałtem też Xięstwa, Graffa Ernesta Birona, zapozwać *ad Iudicia Relationum propria*.

17. Ze zaś to pisanie iest przez rodowitego Polaka, Oyczytych Praw wiadomego, który bierze BOGA za świadka, y przed całą Rzeczpospolitą, to sobie ostrzega, że nie ma w myśli najmniejszey woli urażenia kogo, ále co z obowiązku sumnienia pochodzi, kochając Oyczyznę swoją y wdzięczny iey będąc? trudno tego nie wyrazić; Iż wszystkie przyjazni zkoligowanej z nami Potencyi Rossyjskiej, świadczone Oyczyźnie swojej, zapotrzebne, zbawienne, pożyteczne y święte bydz sądzi, y zdanie iego to iest, że cienia dawać nie trzeba przyczyn prowadzących do dyffidencyi z tym zprzymierzonym z Rzeczpospolitą Dworem; lecz po tej szczerey y z ferca pochodzący Protestacyi, to szczerulnie iasno wyraża się, że nam krzywdę czyni y szkodzi Oyczyźnie Naszey, iakieysi Gwarrancyi Praw naszych w Memoryale *exageracya* y wyrażenie: że

Rossya

Rossya iako Gwarantka, niemoże dopuścić, niewiedzieć jakich odmian w fundamentalnych Prawach naszych, o którą tu odmianę bynajmniey nieidzie, y którą w czymkolwiek gdybyśmy czynili, toby w tym od BOGA iednego dependowała Rzeczpospolita *Suprema Juris sui Domina*, á nie od żadney cudzey Potencyi: gdyż jeżeli wolno Państwom Niemieckim Hiszpańskim, Francuskim, Angielskim; Rossyiskim bez niczyiey dependencyi, Prawa swoje, iakby się im podobało, odmieniać? toć równie y Polakom; lubo tu, iako się wyżej rzekło, kwestyi niemasz o Prawo żadney odmianie; bo nie daliśmy dotąd żadney na świecie Potencyi tey mocy, áby w wewnętrzne nasze *systema* wglądała. Nieurazi się nikogo, prosząc wszystkich o mocną nad tym uwagę: że co inszego jest medycya, á daleko co inszego Gwarancya: można bydź, przez podobieństwo mówiąc, medyatorem między swemi równemi, ále nie przez Imię Gwarranta: medycya bowiem kończy się *in bonis Officijs* a Garrantcyja obowięzuie się całemi utrzymować siłami to, co sobie strony przyrzekaia. Cytowany jest w Memoryale Roku 1716. że *vigore* Traktatu Najjaśnieyszego Augusta Wtorego *cum Republica*, Rossya jest Gwarantem Praw naszych: trzeba ten Traktat widzieć, y uważnie go czytać, nieznaydziemy tam więcey słow, tylko te: *Wdaniem się przyiaznym Najjaśnieyszego Piotra I. przez Jmci Pana Dothorukiego, swego Pełnomocnego Posła, Pokoy staie się &c.* y po skonczonym Traktacie, te drugie słowa: *Na co się Medyator, to jest Jmci Pan Dothoruki Posel, Imieniem swego Monarchy, podpisuie.* To więc oczywista Medycya; ale niech kto pokaże Garrantcyją, obroniciela, rękoyami, czyli podobne temu słowo? lub obowięzanie się iakie do bronienia Praw naszych? niech pokaże kto więcey nad to wyrażenie: *Wdanie przyiazne, y Medyator.* Rzeczpospolita bowiem godząca się z Krolewem swoim, nie potrzebowała, áni niechciała żadney Garrantcyi, áni niczyiey rękoyami

mi Praw swoich, bo to była sprawa między Dziećmi y Oycem: toć tam nietrzeba było żadnych ofiarowania sił, na utrzymanie zobopolnych konwencyi; ale dla uczynienia Honoru Wielkiemu Piotrowi, iako naywiększemu Augusta II. Przyjacielowi, przyięta Iego medycacya. Niech kto pokáže y gdzickolwiek, co podobnego do tyle razy głoszoney Gwarrancyi? nigdzie nic takowego się nie znajdzie. Gwarrantuie Potencya, Potencyi Kraju iakiego bezpieczeństwo, ale nie rząd wewnętrzny, bo to jest dawać iakąś moc wglądania w wewnętrzne kraju, czy Krolestwa *Regimen* niedependującego wcale od nikogo: co tam w Westfalskich Traktatach Niemiecka Rzeczpa akkordowała Francyi, nam nic do tego; u naszaś nic podobnego do tąd nie było.

18. Można z tych wspomnionych przyczyn konkludować, że niegodziłoby się *Ministerio Status* Krolestwa Polskiego, z tych gwarrancyi przyimować Memoryałow: á t) wyrażenie wierne ku Oyczyźnie swoiey niech służy za potrzebną przestrogę przeciwko tey, cale Rzeczpospolitą krzywdzącej *expressy*.

19. Nie życzy dobrze Oyczynie, kto nieżyczy z naybliższym y dobrm sąsiadem. wieczney y nienaruszoney przyjaźni, którą nam y Nayjaśnieysza Monarchini Rosyjska zawsze wyraznie y szczerze deklaruie; y nasza to jest interes w tych Przyjacielskich Dwor ten ku nam utrzymować Sentymentach; ále co w samey rzeczy jest z uszczerbkiem Praw y wolności naszych, y zobopolney dependencyi, tego się wystrzegać y to ostrzegać y odwracać; o co áni tak sprawiedliwa Monarchini, cel Panowania swego na tym fundująca áby publiczna szczęśliwoć nienaruzonego Pokoju, w ściślejszych obowiązkach, y niezamaney wierze sprzymierzonym Krolestwom dotrzymana była; áni nawet nikt ná świecie, o to nie powinien y nie może się urażać, do Prześwietnego Se-

D

natu

natu Polkiego y Ministrow *Statûs*, należy! ta część, iako effectyonalna onychże Przysięgi: *avertam quidquid nocivi scivero.*

Punctum Secundum ex Resultato Senatûs Consilij Anni 1763.

JN Feudo Reipublicæ, videlicet Ducatibus Curlandiæ & Semigalliæ, quos non amore peterno impellente, verum virtute Constitutionis Anni 1736. post fata ultimi de stripe Ketleriana ducis Ferdinandi, Serenissimo Principi Regio Carolo, Filio suo, Sacra Regia Majestas, sapientis æque ac Justi Regis Partes adimplendo, contulit per solennem Investituræ actum Anno D. 1759. ac Homagium ab eodem in Persona ad formam legum præstitum recepit. Quandoquidem idem Serenissimus Princeps Carolus Curlandiæ & Semigalliæ Dux, translapsò jam pacatissimæ Possessionis quadrienniò, ad præsens à Joanne Ernesto Comite Biron, nullo Jure sese tuente, copiis militaribus exteris stipato ac munito interturbatur, Sacra Regia Majestas integra Jura solii sui, Reipublicæque, ac Serenissimi Ducis Curlandiæ & Semigalliæ tranquillam Possessionem conservare peroptans, exploratum sibi habens ea in re laudabilem Senatûs zelum, votisque ejusdem ardentibus annuendo, mandat Generosis Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ Instigatoribus, ut auctoritate Sacræ Regiæ Majestatis, ubi de Jure venerit, Eundem Joannem Ernestum Biron, ex titulo possessorum in Curlandia & Semigallia Bonorum quantocyus citari faciant: quod Ducatus Curlandiæ & Semigalliæ cum auxilio militis exteri impetere, ibidemque Nobilitatem, in partes suas trahere, ad eundem Iuramento obstrictam frangendam vi militis exteri
adi

adigere, ac ad alios temerarios contra Sacram Regiam
Majestatem, Rem Publicam & Serenissimum Carolum, le-
gitimum Ducem, actus perpetrandos illatâ violentiâ co-
gere, Rescriptorum Sacræ Regiæ Majestatis inaudito ausu
dilagerationem causare, per quæ præmissa ac alia hujusce-
modi innumera multiplicia attentata, Majestatem, &
Supremum Reipublicæ Dominium lædentia, perpetrare au-
sus sit, & præsumpserit: Incolas quoque Eorundem Du-
catuum partes ejus sequentes fidefragos, complicitatis
reos, ubi de jure venerit, pro infligendis congruis pœnis
vocari mandat, Siquidem vero Senatus præsentis zelus
præclare se exhibet ad tuenda jura intuitu recensiti Feudi
Ducatum Curlandiæ & Semigalliæ, Sacræ Regiæ Maje-
stati, Reipublicæ, ac Serenissimo Duci competentia; Pro-
inde, ne quæcunque contra eadem jura attentata, vel at-
tentanda quidquam Reipublicæ detrimenti inferant, Se-
natus solenniter præcustodit,

Quamvis graviter Sacra Regia Majestas doleat, quod
multis vicibus Paterna sua cura convocata comitia, tam ordi-
naria, quam extraordinaria irritò eventu evanuerint,
nihilominus pro ea teneritudine, qua Bonum Reipublicæ,
qua prosperitatem populi sui profequitur, dignabitur Pa-
ternos suos conatus ad reparandam tot ruptorum comitio-
rum jacturam intendere, atque ad vota Senatus, Comitum
extraordinaria ob publicas urgentes rationes in præsentem
statu Reipublicæ, Sacra Regia Majestas tempore & loco,
intra Regnum sibi bene visis, indicare declarat,

Magnificorum Constantini Ludovici Plater Palati-
ni Mscilavientis, ac Thaddæi Lipski Castellani Lanciciensis,
uti suorum in negotiis publicis plenipotentiariorum in
ijsdem Ducatibus gesta, Sacra Regia Majestas plene appro-
bare dignatur, injungens Eisdem, ut diutius ibidem man-
eant, Serenissimo Principi Carolo Duci Curlandiæ Consilijs
suis adsint, integritatique Jurium Sacræ Regiæ Majestatis,

Reipublicæ, & Serenissimi Ducis invigilent, ac se optim
eorundem Ducatum cives, qui se in illibata fidelitate er-
ga Sacram Regiam Majestatem, Rempublicam, & Serenissi-
mum Ducem suam conspicuos reddiderunt, reddereque
pergunt, Nomine Sacræ Regiæ Majestatis & Reipublicæ cer-
tos faciant, præstandæ sibi remunerationis: quod vero vir-
tutem Eorum, ita ut merentur, præmiandam attinet, occa-
siones captare Sacra Regia Majestas beneficentiæ suæ esse
ducat.

VLADISLAUS LUBINSKI Archi-Episcopus Gnesnensis,
Primas Regni, & M. D. L. mp.

CAJETANUS SOŁTYK Epif. **F. BIELINSKI** M. W. K.
Cracoviensis Dux Sevirix mp.

JOSEPHUS Andreas **ZALUSKI** Epi- **T. WESSEL** S. R. T.
scopus Kijoviensis & Czerniech: mp.

ADAMUS KRASINSKI Episcopus **JERZY Mnifzech** M. N.
Cameneccensis Podolix mp. **K. General** Wielkopol:

JAN BRANICKI K. K. H. W. K. **JOSEPHUS** Dux **SAN-**
VENCESLAUS RZEWUSKI Palat: **GUSZKO** Marschal-

Cracoviæ Dux Campestris Exer- **lus** Curix M. D. Litt:
cituum Regni mp.

ANTONIUS JABŁONOWSKI Palatinus Posnaniensis
mp.

CAROLUS Dux **RADZIWIŁŁ** Palatinus Vilnensis

THOMAS SOŁTYK Palatinus Lanciciensis.

F. S. POTOCKI Palatinus Terrarum Kijovix.

ANTONIUS LUBOMIRSKI Palatinus Lublinensis.

ALEXANDER SAPIEHA Palatinus Polocensis Dux Cam-
pestris M. D. Litt:

MICHAEL RUDZINSKI Palatinus & Generalis Terra-
rum Ducatus Masovix mp.

STANISLAUS BERNARDUS GOZDZKI Palatinus Po-
dlachix.

J. in Ducatu Ostrogienfi **JABŁONOWSKI** Palatinus Bra-
claviensis mp. **IO.**

JOANNES AUGUSTUS HYLZEN Palatinus Minscensis.
 PETRUS MIĄCZYŃSKI Palatinus Czerniechoviensis.
 IGNATIUS TWARDOŃSKI Castellanus PoŃnaniensis
 mp.
 ADAMUS JORDAN Castellanus Voynicensis. mp.
 ROCHUS ZBIIEWSKI Castellanus Gnesnensis mp.
 MATHIAS LANCKORONSKI Castellanus Kijoviensis.
 ADAMUS BRZOSTOWSKI Castellanus Polocensis. mp.
 MICHAEL in Suffezyn SUFFCZYŃSKI Castellanus Xe-
 menŃis. mp.
 ANDRZEY ABRAMOWICZ KaŃztelan BrzeŃski Litew-
 Ńki. mp.
 FRANCISCUS CZAPSKI Castellanus Culmensis mp.
 JOZEF SKUMIN TYZSZKIEWICZ KaŃztelan MŃciŃŃ-
 wŃki. mp.
 JOANNES ANTONIUS CZARNECKI Castellanus Bra-
 cŃawienŃis Stanif�awienŃis Capitaneus mp.
 STEPHANUS KUNICKI Castellanus CheŃnensis mp.
 ANTONIUS JA.R. ROSTWOROWSKI Castellanus Za-
 krocimentŃis mp.
 JOANNES NOWOSIELSKI Castell: Czechanoviensis mp.

Collectio actuum ad Ducatum Curlan-
 diæ Ńpectantium uno Regni Sigillo
 Communitorum.

- P**rovisio Ducalis, Actum Vilnae die 28. Nov: 1561.
 collatum cum Originali.
 Harum testimonia literarum, quibus in fidem Sigil-
 lum NoŃtrum præsentiŃibus est sub appensum.
- Pacta Subjectionis. Datum Vilnae feria sexta post
 Festum S. Catharinae Anno 1561.

Sigil-

Sigillum Nostrum præsentibus est. &c.

3. Incorporatio Ducatus Curlandiæ & Semigalliæ cum Regno Poloniæ. Dat: Lublini die 3. Aug: 1569. (LS.)
4. Responsum Sarcæ Regiæ Majestatis Generosis Michaëli Brunnow Cancellario ac Samueli Anfabro Confiliarijs & Oratoribus &c. Vilnae die 31. Mai 1581. In quorū fidem *Sigillū Nostrum* est subimpressum &c. (LS.)
Stephanus Rex.
5. Factorum Subiectionis Livoniæ An, 1561. Vilnæ initorum, Confirmatio & approbatio. Dat: Varsaviæ die 12. April: 1615. & Sigillo Regni communi Mandavimus,
Sigismundus Rex
(LS.)
6. Responsum Sacræ Regiæ Majestatis Generosis Fircks. & Georgio Vischer de Vizehdén, Datum die 24. Mensis Aprilis Anno 1638,
Vladislaus Rex,
(LS.) *Jacobus Maximilian Fredro, Succamerarius Premisliensis Regens Cancell.*
7. Consensus ad cessionem faciendam Ducatus Curlandiæ & Semigalliæ in Personam Illustris Jacobi Ducis. Dat. Varsaviæ die 24. Aprilis 1638,
Vladislaus Rex,
(LS.) *Jacobus Maximilian Fredro Succamerarius Premisl: Regens Cancellariæ Regni,*
8. Renovatio Infeudationis & Investituræ Illustrissimi Principis Domini Jacobi Curlandiæ & Semigalliæ Ducis, Datum Varsaviæ die 28. Mai 1649.
Joannes Casimirus Rex,
(LS.) *Andreas Trzebicki Regens Cancell: Regni Majoris.*

9. Reversales binæ Regis Poloniæ Joannis Casimiri & Ordinum ejusdem Regni erga Jacobum Ducem Curlandiæ &c. Datum Varsoviæ die 1. Aug: 1652.

Joannes Casimirus Rex.

(LS.) *Albertus Gorajski Præpositus Crusvicensis Sacræ Regiæ Majestatis Secretarius.*

10. Literæ Universales ad incolas Districtus Piltinensis &c. Dat: Varsoviæ die 25. Junij Anno 1661.

Joannes Casimirus Rex

(LS.) *Jodannes Ignatius Bakowski Succamearius Culmensis.*

11. Responsum à S. R. M. Generosis Wilhelmo à Rummel Burgravio Consiliario & Ablegato Illust: Curlandiæ Ducis. Dat Varsoviæ die 6. Aug: 1661.

(LS.)

Ad Mandatum S.R. Mtis proprium Stanislaus Lipski Scholast: Vars: S. R. M. Secretarius.

12. Conservatio Nobilitatis Curlandiæ circa Libertatem Mercaturæ Dat. Cracoviæ die 16. April: Anno 1676.

Joannes Rex.

(LS.)

Stanislaus Wilwicki Regens Cancellariæ Regni.

13. Literæ Rescripti ad Generosos Supremos Consiliarios; totamq; Nobilitatem & incolas Ducatum Curlandiæ & Semig: post Obitum Ferdinandi 1737.

Augustus Rex.

(LS.)

14. Rescriptum ad Generos: supr: Conf: totamq; Nobilit: die 27. Octobr: 1741.

Augustus Rex.

(LS.)

*Theodorus de Howel Canon: Metr: Gnesus
Præp: Inf: Cam: S. R. M. & Sigilli
Majoris Secretis*

15.

15. Rypeditio Commissionis & Literæ Credentiales pro
Dict. Commissariis ad Status Ducatus Curland: & Semi-
galliæ die 8. 8br. 1642.

Vladislaus Rex.

(LS)

*Jacobus Maximilianus Fredro
Regens Cancellariæ Regni.*

ADDYTAMENT

z Paktow poddania się z opisania formy
Rządu z Decyzji Kommissarskich; y z pu-
blicznych uchwał Stanow Kurlandzkich.

1. Jako przed, tak po poddaniu się Kurlandyi, osobliwie
za Panowania Xiążęcia Fryderyka, wiele Familij eu-
dzoziemskich, częścią Szlachty, częścią Plebejuszów, do
Kurlandyi weszło; ktorzych y narod, y Szlacheństwo niepewne
było tak przeciw temu bezprawiu. Powagą Najjasniey-
szych Krolow Polskich y Rzeczypospolitey, Sąd Szlache-
cki, *Ri terbanck* nazwany, postanowiony.

2do. Moc y Powaga tego Sądu, ażeby dawne, y pe-
wne Szlacheckie Famile, od nowych, y Plebejuszowych,
rozeznać; y taimym Prerogatywy, Godności, Prawa do
Possessji i dobr Szlacheckich, nadawać; te zaś, od wszystkich
tychże Praw Szlacheckich odsądzać mogli, tenie sąd

3tio Było w opisaniu Rządu, od Najjasnieyszych Kro-
low potwierdzono, y iasnymi słowy postanowiono: *byleby
między temi, ktorzy prawdziwie Szlachta są, a ktorzy Plebe-
juszowie, ustanowionym są'em naszym, który Ri terbanck nazy-
wa się, uczyniona była różnica: na co Szlachta z Xiążęciem
zaczwołiła,*

4to. Sąd ten Szlachecki, miany y odprawiony był Roku 1620. die 13. 8bris, powtore Roku 1631. die 2. Augusti, potrzebie Roku 1634. die 20. Julij

5to. W Aktach tego Sądu Szlacheckiego, Imiona tych Szlachty, są wypisane, ktorzy z publiczney sławy, z wywiedzionych od Antecessorow Herbow, albo z Listow y Przywilejow niewątpliwych od Cesarzow, y Dyplomatow Krolewskich, Szlachectwa dowiedli.

6to. Znowu w Aktach tegoż Sądu Szlacheckiego, znajduią się y ci, ktorzy tymże Sądem, od wszystkich Szlacheckich Prerogatyw, cale odsądzeni byli; y tamże te słowa wyraźnie są: *á ponieważ w Jana Gracwingshoff, y Macieja Bühren, pokazanych Przymileiach, wyznaczone kondycye mogą Konstytucyi Krolestwa Polskiego, y tego sądu Szlacheckiego, nieznaiduć się? przeto Maciey Bühren za Szlachcica uważać niemoż.*

7mo. Historia Kurlandyi, o drugiej Familij Bühren, oprócz owey, która pod Imieniem de Biron znajoma była, y w Roku 1730. o Prawa Indygenatu starać się dla siebie umiała, cale nic nie wspomina.

8vo. Podług Praw fundamentalnych Xięstw Kurlandyi y Semigallij, Prawo Szlachectwa, y Prawo Indygenatu, w samey rzeczy różnią się od siebie; pierwsze z zalecenia Xiążęcia y Szlachty, przez zasługi y zacne cnoty, za Konstytucyą Koronną nabyte bywa; drugie zaś tylko dawnym, pewnym y niewątpliwym Szlacheckim Familiom, za poprzedzającą deliberacyą, na publicznym Seymie, bywa pozwolone.

9no. Graff Ernest Jan de Biron, czyli na Seymie Prawo Indygenatu w Kurlandyi Roku 1730. otrzymał podług obyczajow tychże Xięstw?

10mo. Wspomniony Ernest Jan Graff Biron, prawdziwym Potomkiem jest Macieja Bühren, który jako się wyżej pokazało, od Sądu Rycerskiego Roku 1634. cale od Szlachectwa odrzucony.

11mo. Tenże Maciey Bühren áni on, ani jego Syn Jan Ernest Biron, przez zalecenie Xiążęcia y Szlachty, áni przez Konstytucyá Krolestwa, Szlachcicem Kreowany nie był: á zaś Prawo Indygenatu, nikomu, tylko niewątpliwey Szlachcie pozwolone bydź może: z kąd poznać należy, że Prawo Indygenatu Graffowi Bironowi Roku 1730. nadane, nie iest ważne, y żadney mocy niemające.

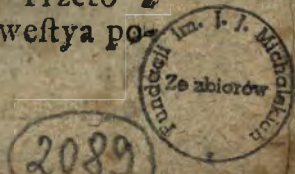
12mo. Graff Jan Ernest, iezeli nazywa się Bühren y żadnym sposobem nie iest Szlachcicem, ani Indygeną, bo pod czas nadania tych Praw, nigdy nie był Szlachcicem; iezeli zaś nazywa się Biron y to nie iest narodu Kurlandzkiego, bo żaden tego Imienia, y nie był, y niemieszkał w Kurlandyi; á zaś prawdziwa Familia Bironow z Xiążęciami y Marzałkiem Francuskim, za Panowania Krola Henryka Wiel., iako świadczy Historia, wcale wygasła.

Z tych tedy Punktow, to wynika: Czyli Najjaśnieysza Rzeczpospolita Polska może na to pozwolić, aby ten który za czasu owego, kiedy Prawo Indygenatu nadawane było, áni Szlachcicem był w Kurlandyi, áni znany za obywatela, mógł teraz dziedzicznym Prawem, tak znaczne y obfite dzierżać dobra? czyliby to niegorzyszo postronne Potencye, aby temu powierzyć Rzządow y Panowania, nad przezacnym tym Narodem, który krwią swoią dokupował się wiekopomney sławy, y tenże wspaniały Narod á współ Bracia Polaków, aby się poniżyli w wieczny hołd, wiecznie osądzonemu niewolnikowi? á na ostatku, Szlachetna Rzeczpospolita Polska, która Krolom y Panom swoim Prawa daie, y wykonania onychże pilnie domaga się; aby mogła znieść *impositivę* wdzierającego się do Praw Rzplitey? y czyli godzi się aby taż, z naywspanialszey krwi wolna Rzplita, mogła, po naywyższym Monarchy swego Tronie, osobę tak nikczemną czcić y szanować? Przeto z przyczyn tych wszystkich zmiankowanych, ta kwestya padaie się do rozważenia całej Europy.

000000

http://www.org.pl

XVII. 2. 1282

2089

XVIII. 2. 1282